

Procesní společenství účastníků

Je-li žalobců nebo žalovaných v jedné věci několik, jedná v řízení každý z nich sám za sebe (§ 91 odst. 1 o. s. ř.), jde o tzv. samostatné společenství. Jestliže však jde o taková společná práva nebo povinnosti, že se rozsudek musí vztahovat na všechny účastníky, kteří vystupují na jedné straně, platí úkony jednoho z nich i pro ostatní (§ 91 odst. 2 věta první o. s. ř.); takové společenství je nerozlučné. Pro posouzení, zda se jedná o samostatné nebo nerozlučné společenství, je rozhodná povaha předmětu řízení vyplývající z hmotného práva. O nerozlučné společenství jde tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby předmět řízení byl projednán a rozhodnut samostatně vůči každému společníkovi.

Soudní praxe i právní teorie vychází z toho, že osoby zavázané k solidárnímu plnění jsou společníky samostatnými. V samostatném společenství jedná každý účastník sám za sebe, vůči každému z nich může být samostatně (i odlišně) rozhodnuto, lhůta k podání odvolání běží doručením rozsudku každému z účastníků zvlášť (nerozlučný společník oproti tomu může podat odvolání včas, učiní-li tak v době, kdy alespoň jednomu z nich odvolací lhůta běžela), jejím marným uplynutím nabývá ve vztahu k tomuto účastníku rozsudek právní moci a jakmile uplyne lhůta k plnění, stává se i vykonatelným. Obdobně platí, že vztahuje-li se důvod zastavení výkonu rozhodnutí na jednoho ze samostatných společníků, nemá to vliv na výkon rozhodnutí vedený proti ostatním. Procesní úkon jednoho ze samostatných společníků proto nemá vliv na pozici ostatních společníků, nemůže jim přinést prospěch, ani jim způsobit újmu. Na jejich nároky i povinnosti je třeba hledět individuálně.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 20 Cdo 2705/2025 ze dne 20.1.2026)

Nejvyšší soud rozhodl v exekuční věci oprávněné ČSOB stavební spořitelny, a. s., se sídlem v P., zastoupené JUDr. R.M., advokátem se sídlem v P., proti povinným 1. D. Z., 2. K. D., 3. M. Z., zastoupenému Mgr. D.R., advokátem se sídlem v J., pro 185 741,30 Kč s příslušenstvím, vedené u Mgr. J.V., zástupkyně soudního exekutora JUDr. M.S., Exekutorský úřad Praha-východ, pod sp. zn. 081 EX 01896/15, o dovolání 3. povinného proti usnesení Krajského soudu v Ostravě-pobočky v Olomouci ze dne 30. května 2025, č. j. 40 Co 94/2025-784, tak, že usnesení Krajského soudu v Ostravě-pobočky v Olomouci ze dne 30. května 2025, č. j. 40 Co 94/2025-784, a usnesení Mgr. J.V., zástupkyně soudního exekutora JUDr. M.S., Exekutorský úřad Praha-východ, ze dne 15. ledna 2025, č. j. 081 EX 01896/15-761, se zrušují a věc se vrací Mgr. J.V. k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Mgr. J.V., zástupkyně soudního exekutora JUDr. M.S., Exekutorský úřad Praha-východ (dále jen „zástupkyně pověřeného soudního exekutora“), usnesením ze dne 15. ledna 2025, č. j. 081 EX 01896/15-761, zamítla návrh 3. povinného na zastavení exekuce. Třetí povinný ve svém návrhu uvedl, že byly splněny podmínky pro zastavení exekuce podle § 55 odst. 7 zákona č. [120/2001](#) Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „e. ř.“, neboť za celou dobu vedení exekučního řízení dosud nebyla vymožena částka, jež by postačovala ke krytí nákladů exekuce. Zástupkyně pověřeného soudního exekutora vysvětlila, že § 55 odst. 7 a 8 e. ř. povinnému nedává možnost dovolat se toho, aby soudní exekutor oprávněného vyzval k udělení souhlasu se zastavením exekuce

nebo k zaplacení zálohy. Povinný se návrhem může domáhat zastavení exekuce pro bezvyslednost až v momentě, kdy již uplynula maximální dvanáctiletá doba podle § 55 odst. 11 věty čtvrté e. ř. Nadto na zde vymáhanou pohledávku bylo naposledy dne 25. srpna 2023 částečně vymoženo 1 656,98 Kč, exekuci proto nelze považovat za bezvyslednou.

Krajský soud v Ostravě-pobočka v Olomouci (dále jen „odvolací soud“) usnesením ze dne 30. května 2025, č. j. 40 Co 94/2025-784, usnesení zástupkyně pověřeného soudního exekutora potvrdil. Ztotožnil se s jejím právním závěrem, že v projednávané věci nebyly splněny podmínky pro zastavení exekuce ve smyslu § 55 odst. 7 e. ř., jelikož na tuto exekuci, jež je vedena vůči třem povinným (proti solidárně zavázaným dlužníkům – povinnému 1. a 2. a ručiteli – povinnému 3.), bylo částečně plněno dne 25. srpna 2023. Odvolací soud dále doplnil, že bylo právem oprávněné, aby svou pohledávku podle vykonatelného exekučního titulu vymáhala vůči všem zavázaným žalovaným současně, a takto vedenou exekuci nelze podle § 55 odst. 7 e. ř. zastavit pro bezvyslednost vůči některému z povinných, pokud na ni v posledních šesti letech bylo plněno (nehledě na to kterým povinným).

Proti usnesení odvolacího soudu podal 3. povinný dovolání, jehož přípustnost spatřoval v tom, že rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení právní otázky, která dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu vyřešena, a to zda se pro účely aplikace § 55 odst. 7 e. ř. v exekučním řízení vedeném proti více povinným posuzuje splnění podmínky bezvyslednosti pro celé řízení jako jeden nedílný celek, nebo zda je nutné zkoumat bezvyslednost exekuce ve vztahu ke každému z povinných individuálně. Dovolatel rozporoval závěr odvolacího soudu, že částečné plnění poskytnuté jedním z povinných přerušuje běh šestileté lhůty pro zastavení exekuce pro bezvyslednost i vůči ostatním povinným, od nichž v rozhodné době nebylo vymoženo žádné plnění. Podle jeho názoru je třeba podmínky bezvyslednosti zkoumat vůči každému z nich samostatně. Smyslem citované právní úpravy e. ř. je „pročišťování“ systému exekucí s ohledem na poměry konkrétního povinného od marných a nehospodárných exekucí. Povinní v exekuci vedené v rámci jednoho exekučního řízení mají přitom samostatné procesní postavení nehledě na to, zda jsou povinní jako dlužníci zavázáni exekučním titulem solidárně.

Nejvyšší soud jako soud dovolací věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. ledna 2022 (srov. část první čl. II bod 1 zákona č. [286/2021](#) Sb.), dále jen „o. s. ř.“. Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle § 237 o. s. ř. (neboť otázka přičitatelnosti plnění jednoho povinného ostatním povinným v případě plurality na straně povinných pro účely posuzování bezvyslednosti exekuce podle § 55 odst. 7 e. ř. nebyla dosud řešena dovolacím soudem), přezkoumal napadené usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Z obsahu exekučního spisu se podává, že Okresní soud v Jeseníku pověřil dne 21. dubna 2015, č. j. 1 EXE 957/2015-20, vedením exekuce pro pohledávku ve výši 185 741,30 Kč s příslušenstvím podle pravomocného a vykonatelného rozsudku Okresního soudu v Jeseníku ze dne 5. listopadu 2014, č. j. 3 C 286/2013-79 (dále jen „exekuční titul“), jakož i pro náklady nalézacího řízení a pro náklady oprávněné a náklady exekuce, které budou exekutorem určeny, soudního exekutora JUDr. Marcela Smékala, Exekutorský úřad Praha-východ. Exekučním titulem byli žalovaní 1. a 2. (v této exekuci v postavení 1. a 2. povinného) zavázáni k úhradě vymáhané pohledávky společně a nerozdílně (§ 533 zákona č. [40/1964](#) Sb.) a 3. žalovaný (v této exekuci v postavení 3. povinného) byl zavázán z titulu ručitelského závazku (§ 303 a násl. zákona č. [513/1991](#) Sb.). Dále z exekučního spisu vyplývá, že doložka provedení exekuce byla vyznačena dne 25. června 2015 a na pohledávku oprávněné bylo naposledy plněno částkou ve výši 1 656,98 Kč dne 25. srpna 2023.

Podle § 55 odst. 7 e. ř. nedošlo-li po dobu posledních 6 let počítaných po vyznačení doložky

provedení exekuce ani k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti a není-li exekucí postižena nemovitá věc, vyzve exekutor oprávněného, aby ve lhůtě 30 dnů sdělil, zda souhlasí se zastavením exekuce nebo, aby ve stejné lhůtě sdělil, že se zastavením exekuce nesouhlasí. Jestliže oprávněný vyjádřil souhlas se zastavením exekuce nebo lhůta podle věty první uplynula marně, exekutor exekuci zastaví. Pro účely rozhodnutí o zastavení exekuce podle věty druhé a odstavců 8, 10 nebo 11 se na řízení spojená ke společnému řízení hledí, jako by ke spojení řízení ke společnému řízení nedošlo.

Podle § 55 odst. 8 e. ř. nesouhlasil-li oprávněný, který není zproštěn od složení zálohy na další vedení exekuce podle odstavce 9, se zastavením exekuce podle odstavce 7, vyzve ho exekutor ke složení zálohy na další vedení exekuce. Ve výzvě exekutor oprávněného poučí o možnosti podat návrh na zproštění od složení zálohy na další vedení exekuce podle odstavce 10, o postupu podle věty třetí a o postupu podle odstavce 10 věty poslední. Nepodal-li oprávněný návrh na zproštění od složení zálohy na další vedení exekuce, je povinen složit zálohu do 30 dnů od doručení výzvy ke složení zálohy na další vedení exekuce. Nesloží-li oprávněný zálohu na další vedení exekuce ve lhůtě podle věty třetí, exekutor exekuci zastaví. Výši zálohy na další vedení exekuce stanoví prováděcí právní předpis.

Podle § 52 odst. 1 e. ř. nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

Procesní společenství účastníků je upraveno v § 91 o. s. ř. Je-li žalobců nebo žalovaných v jedné věci několik, jedná v řízení každý z nich sám za sebe (§ 91 odst. 1 o. s. ř.), jde o tzv. samostatné společenství. Jestliže však jde o taková společná práva nebo povinnosti, že se rozsudek musí vztahovat na všechny účastníky, kteří vystupují na jedné straně, platí úkony jednoho z nich i pro ostatní (§ 91 odst. 2 věta první o. s. ř.); takové společenství je nerozlučné. Pro posouzení, zda se jedná o samostatné nebo nerozlučné společenství, je rozhodná povaha předmětu řízení vyplývající z hmotného práva. O nerozlučné společenství jde tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby předmět řízení byl projednán a rozhodnut samostatně vůči každému společníkovi.

Soudní praxe i právní teorie vychází z toho, že osoby zavázané k solidárnímu plnění jsou společníky samostatnými (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. února 2000, sp. zn. 20 Cdo 2599/98, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 8, roč. 2000 pod č. 90, Bureš J., Drápal L., Krčmář Z. a kol.: Občanský soudní řád. Komentář I. díl, 7. vydání, Praha, C. H. Beck, 2006, str. 398). V samostatném společenství jedná každý účastník sám za sebe, vůči každému z nich může být samostatně (i odlišně) rozhodnuto, lhůta k podání odvolání běží doručením rozsudku každému z účastníků zvlášť (nerozlučný společník oproti tomu může podat odvolání včas, učiní-li tak v době, kdy alespoň jednomu z nich odvolací lhůta běžela), jejím marným uplynutím nabývá ve vztahu k tomuto účastníku rozsudek právní moci a jakmile uplyne lhůta k plnění, stává se i vykonatelným. Obdobně platí, že vztahuje-li se důvod zastavení výkonu rozhodnutí na jednoho ze samostatných společníků, nemá to vliv na výkon rozhodnutí vedený proti ostatním. Pro úplnost se dodává, že v případě peněžitého plnění se nejedná o plnění nedílné (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2011, sp. zn. 25 Cdo 5272/2008, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. října 2017, sp. zn. 28 Cdo 1701/2017, jakož i další v něm citovaná rozhodnutí, včetně usnesení Ústavního soudu ze dne 19. ledna 2016, sp. zn. I. ÚS 1499/15, bod 11, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. ledna 2007, sp. zn. 20 Cdo 670/2006, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. září 2018, sp. zn. 28 Cdo 763/2018).

Procesní úkon jednoho ze samostatných společníků proto nemá vliv na pozici ostatních společníků, nemůže jim přinést prospěch, ani jim způsobit újmu. Na jejich nároky i povinnosti je třeba hledět individuálně (k tomu viz komentář k § 91 o. s. ř. Trebatický, Janek, Vančurová in Jirsa, J. a kol.: Občanský soudní řád, 2. část. Soudcovský komentář, Praha, Wolters Kluwer, 2019, dostupné v ASPI).

Ve smyslu uvedeného je třeba vycházet i v nyní projednávané věci. Z hmotněprávních předpisů

(jakož i z procesněprávních předpisů) či ze smlouvy nevyplývá, že by předmět řízení nemohl být projednán vůči každému ze žalovaných (zde povinných) samostatně, proto jde na jejich straně o společenství samostatné podle § 91 odst. 1 o. s. ř. Každý z nich tak jedná sám za sebe a plnění vymožené od jednoho z nich nelze považovat za úkon, jenž by znemožňoval rozhodnout o zastavení exekuce vůči jednomu z dalších povinných pro bezvýslednost podle § 55 odst. 7 o. s. ř.

Tento závěr rovněž odpovídá i smyslu a účelu právní úpravy týkající se zastavení bezvýsledné exekuce. Jak správně uvádí v dovolání 3. povinný, je třeba posuzovat naplnění podmínek v § 55 odst. 7 e. ř. u každého z povinných individuálně, neboť není žádoucí vést nadále neperspektivní exekuci vůči nemajetnému povinnému, pokud jediným důvodem, proč exekuce vůči němu trvá je, že plnil jiný povinný.

Nelze rovněž odhlédnout od toho, že oprávněný může podat jeden exekuční návrh vůči všem povinným současně, jakož i proti každému z nich zvlášť. Pak by se posuzovalo naplnění podmínek podle § 55 odst. 7 e. ř. odlišně v obou případech, pokud by bylo nahlíženo na exekuční řízení vůči více povinným jako na jeden celek, čímž by se mezi těmito dvěma procesními situacemi vytvářely neopodstatněné rozdíly.

Z výše popsaného vyplývá, že právní posouzení věci odvolacím soudem je nesprávné. Jelikož dovolací soud neshledal podmínky pro jeho změnu (dosavadní výsledky řízení neumožňují o věci rozhodnout), napadené usnesení bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 243f odst. 4 o. s. ř.). Protože důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí také na usnesení zástupkyně pověřeného soudního exekutora, dovolací soud zrušil i toto rozhodnutí, a podle ustanovení § 243e odst. 2 věty druhé o. s. ř. věc vrátil k dalšímu řízení zástupkyni pověřeného soudního exekutora.

Další články:

- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Věcná příslušnost](#)